

ШАНОВНА АКАДЕМІЧНА СПІЛЬНОТО!

ДО МІЖНАРОДНОГО ДНЯ РІДНОЇ МОВИ

Щиросердечно вітаю Вас із Міжнародним днем рідної мови!

21 лютого усі нації та народи відзначають Міжнародний день рідної мови, проголошений на XXX сесії Генеральної конференції ЮНЕСКО у 1999 році в Парижі як день підтримки мовного та культурного різноманіття і багатомовності.

Із тисяч мов, які існують на планеті, найдорожчою для кожного є його рідна мова. Не можна ходити рідною землею, не зачаровуючись виплеканою народом у віках мовою. Народне прислів'я говорить: "У кого рідна мова, у того й душа здорова".

Наша українська мова належить до найбагатших мов світу. Багато зробили для її вдосконалення освічені люди різних часів – письменники, вчені, видавці... Ми з Вами отримали в спадок багату, розвинену, гнучку українську літературну мову. Нею можна висловлювати все: від найскладніших термінів до найтонших відтінків людських почуттів.

Всебічна підтримка державності мови, зростання її престижу, зміцнення та розвитку – почесна місія кожного громадянина України. Тож шануймо і любимо рідну мову, піклуймося про неї, розкриваймо для себе її велич і могутню силу. Збережімо її в усій чудовій красі для себе й наступних поколінь! Нехай українське слово буде для нас духовним джерелом життя і оберегом!

Надія СКОТНА, ректор, професор

"МОВО РІДНА, СЛОВО РІДНЕ"

Народи – наче квіти розмаїті,
Їх мови творять китицю чудову.
Й нема образи більшої на світі,
Як та – коли образять рідну мову.
"Малі та бідні мови..."? Лиш заброди
Так думають – уголос чи про себе.
Та ж рідна мова кожного народу
Відповідає всім його потребам!
Вона – як мати: хай не виняткова,
Але і наймиліша, й найдорожча.
Найбільша честь – своє родиме слово
Нести, як стяг, на найлюдніші площі.
То ж рідне слово завждоньки на варті
Народної і пам'яті, і слави.
Без мови рідної – чого ми варті?
Суша билина – вітру для забави.
Та ж мова – то життя, душа народу!
І хай людиці затямлять злязикі:
Всі мови світу рівні від природи,
Й нема малих – усі вони в е л к і!
"Благословенна рідна мова,
Бентежна радосте, тривожний болю,
Моє ти щастя, доле веселкова,
Святися вічно!" –

я щодень глаголю.

професор Михайло Шалата

♦ ПАМ'ЯТНІ ДАТИ

ТРИ РОКИ БОЛЮ, ЩО НЕ ЗАБУТИ...

(ДО ДНЯ ГЕРОЇВ НЕБЕСНОЇ СОТНІ)

"Це справа не когось одного чи кількох, це справа усіх, тому всі мають брати участь". Саме ці слова стали переломними, коли найвна 17-річна першокурсниця для себе вирішила: "Потрібно говорити вголос, потрібно туди, на Майдан".

Виїзд автобусів розпочався 28 листопада з самого ранку. Весела натхненна компанія всю дорогу обговорювала останні події у країні, що активно підіймалася протестами на дії влади. І от ми вже там: сцена Майдану з завзятими голосами українських зірок, бочки з дровами просто на бруківці, щоб не замерзнути, пункти обігріву, харчування, як не-яка охорона, – все це невеликий самоорганізований мурашник, який знає, чого хоче і навіщо. Проте за кілька годин настала ніч, і через погодні умови (як зараз пам'ятаю, що навіть у зимовому одязі, грючись біля бочки та загорнувшись у коцик, було страшенно холодно) нагопв суттєво зменшився. Лишилися найстійкіші. Вже сьогодні, аналізуючи свою першу поїздку на Майдан, я розумію, що тоді, 28 листопада, все було просто забавкою, бо лише частина з тих, хто лишився, були сві-

домими свого вибору, решта кайфувала під безкоштовні виступи улюблених українських виконавців. А вже пізніше ситуація стала значно серйознішою...

Поверталися ми до Дрогобича ввечері 29. Стомлені безсонною ніччю, промерзли до кісток усі моментально поснули у тепловому автобусі. Якби ж тоді ми знали, наскільки добре нас захищали янголи-охоронці... Телефонні дзвінки від знайомих о 4 ранку з питаннями, де ми і що з нами, важко стукали у сонні свідомості. Відбувся розгін Майдану, силовий розгін Майдану... І враз усе стало зовсім по-інакшому. Дитячі забавки залишилися там, із цілодобовим майданівським концертом...

А далі... У січні Майдан уже був кардинально іншим. Не в плані само-

організації, ні. Іншим у розумінні та діях. Із барикадами, Самообороною, КМДА і Будинком профспілок. І незліченним морем тих, хто вивів у зміни.

Розташувалися ми у Будинку профспілок із тернопольянами. Відкриті, але вже більш зосереджені, злагоджені й дорослі. Спрагли до змін та віри у світле майбуття. Годинник і далі йшов у своєму злагодженому режимі. Патрулювання, медичні огляди, реєстрація новоприбулих. І чомусь зовсім байдуже було до власної втоми й застуди. Так було треба. Хоча б на день, два, тиждень.

Говорять, ніби запал Майдану згас. Я ж вважаю, що він нехай невеличким вогником, але все ж жевріє у кожному з нас. Бо ми пам'ятаємо... Уже три роки...

Олена МЯЛО, студентка інституту іноземних мов, гр. АН-41

НАЙЩИРІШІ ВІТАННЯ ІЗ ЮВІЛЕЄМ!

*На довгий вік, на многії літа,
На шану від людей, тепло родинне,
Стелися, доле, крізь усе життя,
Лише добром для ДОБРОЇ ЛЮДИНИ!*

Зима – чудова пора в неймовірних білих шатах зі снігу й прикрасах із діамантів і льоду. Накинувши на свої плечі шаль вітру і хуртовини, вона легко ступає по землі, радує нас своєю красою та веселими зимовими святами. Саме в цей час, коли всі дерева закутані в білі пухнасті шуби, коли інші на них переливається всіма кольорами, святкує свій день народження

Ігор Миронович ГРИНИК,

кандидат педагогічних наук, доцент, декан соціально-гуманітарного факультету.

Найщиріші вітання складаємо Вам, Ігорю Мироновичу, від усього рідного факультету. Уся Ваша наукова і педагогічна діяльність пов'язана із Франковим вишем і системою освіти нашого регіону та України. З 1994 року Ви були сумлінним студентом. Після закінчення у 1999 р. з відзнакою факультету іноземних мов Дрогобицького державного педагогічного університету ім. І. Франка Ви активно включилися до життя академічної спільноти. Авторитет і визнання здобували вмінням та організаторськими здібностями. Ваші наукові пошуки увінчалися захистом у 2014 році дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук.

Окремий і надзвичайно важливий аркуш Вашого життя сьогодні – посада декана соціально-гуманітарного факультету. Ви зуміли згуртувати навколо себе талановитих викладачів, яким під силу найскладніші завдання. Ви завжди цікавитесь життям кафедр, спілкуєтеся із колективом на високолюдяній, гуманній основі, живе

їхніми турботами, проблемами і радощами. Вашої уваги не оминає жодна, навіть найменша подія факультетського життя. Під Вашим умілим керівництвом факультет живе разом із часом, відкритий для впровадження нових ідей, зорієнтований на кращі зразки у царині освіти.

Ваше ім'я відоме не тільки в Україні, а й за кордоном. Ви активно здійснюєте розвиток міжнародної співпраці на факультеті, береже участь у різноманітних міжнародних програмах обміну та навчання. Це – літні програми Університету м. Умео (Швеція), у 2006 – 2010 рр. – керівництво групами студентського обміну між нашим факультетом та факультетом прикладних наук Ерфуртського університету (Німеччина), з 2011 р. – організація співпраці з Університетським коледжем КАТО (м. Кортрійк, Бельгія).

Водночас Вам вдається бути зразковим сім'янином та чудовим батьком, який є справжнім прикладом і другом для своєї родини.

Ігорю Мироновичу, Ви – людина з почуттям високого обов'язку перед собою, іншими, перед теперішнім і майбутнім. Ви сприймаєте людей такими, якими вони є, любите їх з усіма позитивними рисами та недоліками.

*У цей прекрасний, світлий день
Хай доля Вам сміється журавлина,
Поля розлогі колосом цвітуть.*

Нехай червоні ягоди калини

Щасливу осявають путь.

Нехай дає наснаги Вам земля,

Десятки літ ще мріяти, любити!

Хай рідна пісня серце окриля,

В здоров'ї й радості багато літ прожити!!!

Нехай старання Ваші і труди

Помножать успіх в нашій колективі.

Живіть в добрі і радості завжди!

**Колектив
соціально-гуманітарного
факультету**

ШИРО ВІТАЄМО ДОРОГУ КОЛЕГУ

Олену Миколаївну ВЕСЕЛОВСЬКУ,

методиста вищої категорії навчально-методичного відділу, заступника голови профкому працівників із прекрасним святом – п'ятдесятилітнім ювілеєм! Нехай цей вік подарує Вам море позитивних і незабутніх моментів, подорожей і найприємніших вражень!

Бажаємо Вам завжди святкового настрою та душевного комфорту, щоб кожен день Вашого життя був світлим і сонячним. Нехай Вас підтримують та надихають рідні, розуміють друзі, колеги цінують Ваш досвід і авторитет, минають негаразди та непорозуміння.

Хай Боже благословення завжди буде з Вами та дарує непохитну віру, надію і любов.

Міцного здоров'я, успіху і багато приводів для радості!

*З натхненням хочем щиро привітати
З нагоди Ювілею, що у Вас!*

Забудьте Ви про вік п'ятидесятий!

Тридцятий скажемо, дивлячись на Вас!

Матуся, й дружина, й господиня,

Бабуся – та яка ще ж молода!

Все краще поєдналось в цій людині:

Краса і ніжність, розум й доброта!..

Нехай від щастя сяють Ваші очі!

Нехай в любові серце стукотить!

Нехай приносять радість дні і ночі!

І в кожній справі тільки таланити!

Здоров'я Вам і Вашій всій родині!

Лише гараздами життя хай тішить всіх!

"Із днем народження!" – нехай над

світом лине!

І Вас, Оленко, ми вітаємо усі!

**З найкращими побажаннями колектив
навчально-методичного відділу**

ВІТАЄМО ІЗ ЮВІЛЕЄМ!

Щиро вітаємо доцента кафедри практики англійської мови

Наталію Василівну БОЙЧУК,

висококваліфікованого і самовідданого педагога, авторитетну й надійну колегу, чуйну та життєрадісну людину і просто чарівну харизматичну жінку з Днем народження!

Бажаємо ніколи не зраджувати своїм головним принципам: справедливості, лояльності та професіоналізму. Нехай Ваша праця буде високо оцінена і приносить задоволення, а будь-які повороти долі завжди відкривають лише нові обрії майбутніх перспектив. Відмінного Вам здоров'я, невичерпного оптимізму, життєвої наснаги, професійних успіхів, особистих творчих досягнень, сімейного благополуччя та гармонії.

З повагою та вдячністю колектив кафедри практики англійської мови

*Не рахуйте сьогодні роки,
Порахуйте Ви краще усмішки,
Порахуйте дні – і веселі, й сумні,
Як сторінки хорошої книжки.
Хай багато сьогодні ще весен і зим
Злине в радості, мирі, в спокої,
Хай довго ще сяє Ваша зірка вгорі,
Дні минають у щасті й любові!*

◆ **ТВОРЧИСТЬ НАШИХ ЧИТАЧІВ****ПЛИНЕ КАЧА**

І правда справдилась. Криваво,
трагічно та без вороття.
Майдан Україні ствердив славу,
на гідність право, на життя.

Земних синів Небесна Сотня
злетіла до героїв Крут,
між синьо-золоті полотна,
лишивши горе й біль покут.
І "Плине кача..." в слюзи мами,
у спади, в душі земляків.

І погляд неба – з тими стами –
сторожа для живих років.

А завойоване Майданом вожді поділять?
Тилові? Звитяжцям крила Богом дано,
а з канчуками – їздові.

З нагайкою – солодка влада,
безтямна – ситим і пустим.

Високе небо в доли пада,
де впає убитий побратим.

Володимир ПАЩЕНКО
(Лютий 2014 року, м. Київ)

ЛИСТ ЗІ СХОДУ

Я пишу тобі, мамо, зі Сходу,
З обіймів страшною війни,
Я борюся тут за свободу,
Як боролися наші діди.

Знаєш, мамо, тут страшно буває,
Смерть чатує на наші життя,
Але Ангел мене захищає
Від поранень і кроволиття.

Ти не бійся за мене, матусю,
І не лий гірких сліз із очей,
Обіцяю – живим повернуся
І пригорну тебе до грудей.

Я так скучив безмежно, рідненька,
Дуже сумно без тебе мені,
Але думка, що жеде мене ненька,
Гріє душу мою на війні.

Знаю, мамо, що ти не гадала,
Що росила мене для війни,
Та біда для України настала,
Хто ж врятує її як не ми?

Не картай своє серце, матусю,
Не топи свою душу в жалю,
Обіцяю – живим повернуся,
Твій синочок. Цілую. Люблю.

МОНОЛОГ УКРАЇНИ

Мене катують, б'ють, вливають кров'ю,
А мої діти гинуть на очах...

Допоможіть... і озорніть любов'ю
Та підніміть у небо гордий стяг!

Будьте сміливі завжди і усюди,
За мир і єдність Господа моліть,
Прощу, тримайтеся українські люди,
Заради мене праведно живіть!

Не дайте ворогу мене карати,
Боріться як Шевченко заповів,
Любіть мене... я ж ваша мати,
А неньку шанувати Бог велів...

Порвіть важкі кайдани й ланцюги,
Що аж до крові протирають руки,
Бо їх давно заклали вороги,
Щоб приректи мене на вічні муки!

Тож не здавайтесь... я вірю прийде час,
Який давно пророк нам віщував,
І збудуться слова, які Тарас
У "Кобзарі" своєму записав...

Руслана ДУДИЧ,
студентка III курсу філологічного
факультету

◆ **ПАМ'ЯТНІ ДАТИ****МІЖНАРОДНИЙ ДЕНЬ РІДНОЇ МОВИ**

У жовтні 1999 року на XXX сесії Генеральної конференції ЮНЕСКО було встановлено відзначення Міжнародного дня рідної мови. Історія цього свята пов'язана з драматичними подіями: 21 лютого 1952 року в азійській країні Бангладеш жорстоко розстріляли демонстрацію захисників бенгальської мови, які вимагали визнання мови банго як державної. Відтоді цей день у Бангладеші відзначають як день полеглих за рідну мову. Нині в багатьох країнах на високому державному рівні відзначають це свято. В Україні воно також почало писати свою історію, хоча сама проблема рідної мови на українських теренах нараховує кілька століть. У нас Міжнародний день рідної мови відзначається з 2002 року – і задля зміцнення державотворчої функції української мови, і задля сприяння вільному розвитку мов національних меншин.

Мова, дар слова – найвищий Божий дар нам усім, мова визначає духовну сутність людини, є найголовнішою ознакою її духовного буття, як тіло є ознакою буття фізичного. Божественне походження людини та її дару говорити обстоюють усі релігії світу – винятків із загальної закономірності не знав і не знає жоден з-посеред світових народів.

"Споконвіку було Слово, а Слово в Бога було, і Бог було Слово..." Цими рядками починається Святе Євангеліє від апостола Іоанна. Його, за порадою Августина Блаженного, треба розуміти буквально, а не як довершену метафору чи містку аллегорію. Справді, саме Слово є першопочатком Дії, Чину, Творення й Сотворіння, воно як вищий задум передувало креації світу, його виокремленню з небуття, подальшому розвитку й удосконаленню.

Як зі слова, дару говорити, впливати словом і його сприймати розпочалася людина, так з окремої мови постає й народ. Саме у Святому Письмі склалося відоме й донині ототожнення народу з його мовою як найголовнішою ознакою його окремішності й унікальності, самобутності й неподібності до інших етносів. Це ототожнення бачимо у творах Тараса Шевченка, Івана Франка, Лесі Українки, Ліни Костенко.

"Ну що б, здавалося, слова... – чуємо з малих літ Кобзареве тихе запитання довіри, здобує з найбільших глибин. – Слова та голос – більш нічого!... – А серце б'ється-ожива, як їх почує!... – і спрямоване в саму душу світу, як святість: – Знаєш, од Бога і голос той, і ті слова ідуть меж люди!..."

У відповідь – кредо Каменяря, здивованого в будущину: "Якби ти знав, як много важить слово...", чи "Вогонь в одежі слова", – твердо, мов з-під ковальського молота.

І, як руків'я наскрізьсічного меча, поєднання довіри й неупустимого чину дочки Прометея: "Слово, моя ти єдина я зброе, ми не повинні загинути обоє!"

А через століття – драматичне одкровення Ліни: "Трагічна мова! Вже тобі труну не тільки вороги, а й рідні діти тешуть" – та безальтернативне: "Лиш народи, явлені у слові, достойно жити можуть на землі".

Мова в кожного народу одна, єдина, незамінна, унікальна, вона зливається з особливостями духовного й матеріального світу, який оточує народ, навіть із тим географічним простором, де він меш-

кає. Тож цілком природно, що в українському ландшафті, де "лани широкополі, і Дніпро, і кручі", де "тихесенько вітер віє, степи, лани мріють", де "сміються, плачуть солов'ї і б'ють піснями в груди", де "корів розсипана квасолька доганяє тишу у полях", єдино можливою, єдино органічною є українська мова, як і кожна інша – тільки у своєму природному ареалі.

Мова творить народ у його щонайвищій духовній іпостасі. Образний характер нашої мови, всеосяжна й зворушлива емоційність, велика кількість епітетів, метафор, порівнянь зумовили перевагу в душі українця почуттєвого первня над раціоналістичним, творче бачення світу, що вилилося в багатющій фольклор, пісенну скарбницю, де кількість текстів за дуже приблизними підрахунками сягає півмільйона. Гнучка й витончена мова спонукала українця шукати у світі красу, любов, добро, наповнювати ними своє повсякденне буття, робила його внутрішній світ кордоцентричним, підпорядкованим імпульсам – протубераючим серця.

Важливим доказом незнищенності, колосальної внутрішньої сили, життєствердності та життєспромоги нашої мови, які наповнили характер нації, є численні факти її заборон різними поневоловачами (за три століття – понад 500! разів українське слово заборонялося на українській землі), які, хоч і прибирали форм лінгвоциду та здійснювалися системно-цинічно й систематично, проте не знищили його, не послабили, не знекровили.

Герой Небесної Сотні Сашко Капінос був одним із тих, для кого мова мала значення кардинальне: він усвідомлював її як символ України й людської гідності, зрештою – себе самого, свого духовного ества. Олександр був патріотом, якого щиро обурило наступ режиму влітку 2012 року на українців через мовне питання. Ідеаліст чистої води, не довго думаючи, зібрався й приїхав до Києва, аби сказати своє рішуче "Ні!" киваловсько-колісниченському антизакоону, що підступною зміною вжалив у серце нації.

Олександр мужньо переносив голодування на сходах Українського дому під палочим сонцем. Фото вродливого, чорнявого Сашка у вишиванці з'явилося тоді в Інтернеті й на шпальтах кольорових журналів. Голодування на сходах Українського дому не принесло бажаного результату, але без нього, як і без багатьох інших акцій громадянського супротиву, не було б Революції Гідності, не було б стоїчного захисту наших рубежів на Сході. Сашкова мрія про вільне буття української мови (хай і посмертно) здійснилася.

Українці зазнали чимало втрат на мовному полі, але дивовижним чином мова долала всі утиски й заборони, щораз відновлюючись, воскресючи, постаючи в "ясній обнови", у ще більшій красі й могуті.

Марія СТЕЦИК (ЩЕРБАК),
доцент кафедри української мови

Нації вмирають

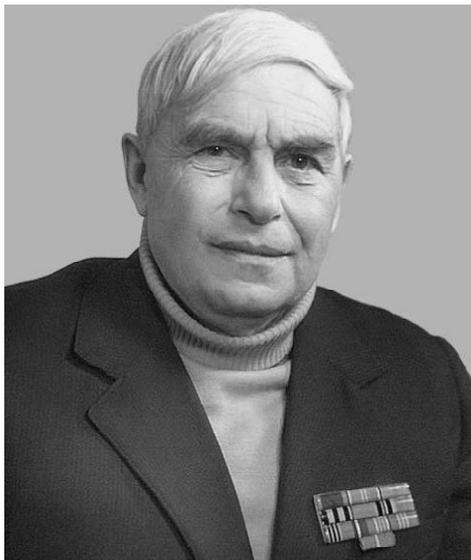
не від інфаркту.

Спочатку їм відбирає мову

Л. Костенко

■ У ВІНОК НАШОЇ ПАМ'ЯТІ

“УМИРАЮТЬ МАЙСТРИ, ЗАЛИШАЮЧИ СПОГАД...”

17 лютого минуло 10 років, як не стало **Марка ГОЛЬБЕРГА** – відомого українського літературознавця, славіста, компаративіста, перекладознавця, франкознавця, доктора філологічних наук, професора, Учителя, науковця-класика в якнайширшому значенні слова, фронтовика, гартованого в горнилі Сталінградської битви. Сенсом його життя, його найбільшою і найсвятішою любов'ю була філологія. Марк Якович міг годинами говорити про Слово-Логос, про Дух Мо-

ви, про їхню невичерпність й невичерпальність, про “безконечний залишок непізнаного”, який містить у собі знання й пізнання, і про той смугок, що, перефразовуючи Ліну Костенко, “в науці він пізнав лише ази, лише ази, а треба умирати...”. Це говорив учений-енциклопедист європейського рівня, автор понад трьохсот наукових праць, чотирьох резонансних у слов'янському світі монографій, блискучий філософ-культуролог, зрештою, один з найкращих філологічних гідів у “Країні Франкіяні”, де йому відомі були найвіддаленіші куточки, найважчі крутосхили. Марк Якович, харків'янин, вихованець О. Білецького та В. Жирмунського, вдячний був рідному для нього Дрогобичу за те, що “подарував йому Івана Франка”. Сорок років пристрасно-зворушливого діалогу з українським Мойсеєм вилилися в численні різноформатні студії – статті, рецензії, етюди, монографії.

Лише франкознавчий доробок ученого вражає. А були й інші дослідницькі вектори, була надзвичайно відповідальна й гідна наслідування викладацька діяльність (до лекції міг готуватися декілька тижнів, а то й місяців), було щире вболівання за долю молодих науковців, що обирали нелегку стежину словесності. Марк Яко-

*І так в душі не хоче проминати
Ваш силует, побачений крізь сльози.*

вич нікому не відмовляв у порадах, запрошував до своєї гостинної домівки на консультації, що могли тривати й по три-чотири години. Зараз, з висоти часу, вони сприймаються і як безцінні філологічні майстер-класи, і як життєві уроки – уроки непідробного гуманізму, духовності, етики, твердості переконань. Марк Якович Гольберг, як би “західно” чи “східно” йому не було, ніколи не клав лжу на чутливі струни науки, не писав “комусь на користь чи в угоду”, не визнавав псевдоталантів і псевдопатріотів.

Чесність із собою, вимогливість, об'єктивність – це не поза, не данина академічній моді, це істинна сутність, позиція науковця-гуманітарія і гуманіста. У часи прагматизму, що набував уже тоді неймовірного розмаху, залишався окрилений романтиком і по-дитячому беззахисним мрійником із добрим-предобрим поглядом, глибокими промінчиками навколо очей та водночас упертим і злим, коли йшлося про ідейно-засадниче, принципове, етично концептуальне, сакральне...

Сумуємо за Вами, дорогий Учителю.

Марія СТЕЦИК (ЩЕРБАК),
доцент кафедри української мови

◆ НАШІ НОВІ ВИДАННЯ

УКРАЇНА В ДЗЕРКАЛІ СВІТУ

Наприкінці 2016 р у видавництві “Смолоскип” вийшла унікальна книга “Світ про Україну та українців”. Автором та упорядником видання є Василь Кирилич – випускник філологічного факультету нашого університету, член його Наглядової Ради, дипломат, Надзвичайний і Повноважний Посланник II класу. Літературний редактор – Мирон Яким, доцент кафедри української мови.

Зміст книги складають заяви, коментарі, витяги з документів, роздуми про Україну та українців відомих політиків, дипломатів, представників учених, письменників і митців іноземних країн, а також – духовенства різних церков. У ній також подано повідомлення іноземної періодики про Україну та фотоілюстративний матеріал. Розлогий і багатомірний за походженням інформаційний матеріал книги утворює істину, що світ цікавився Україною впродовж віків, прагнув інтегрувати її у свої геополітичні інтереси, з подивом довідувався про природні багатства України, зачаровувався незламністю українців у боротьбі за свободу. Видання адресовано всім, хто цікавиться рецепцією України та українців у світі від найдавніших часів і до сьогодення.

◆ ПАМ'ЯТНІ ДАТИ

ДО 25-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ, КОЛИ ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ ЗАТВЕРДИЛА ТРИЗУБ ЯК МАЛИЙ ГЕРБ УКРАЇНИ

19 лютого 1992 р. Верховна Рада України постановила “Затвердити Тризуб як малий Герб України”.

Що ми знаємо про Герб України? Більшість із нас обмежується тим, що це золотий тризуб на синьому фоні. Ще дехто навчився читати в ньому приховане слово “воля”. Але насправді все не так просто.

Історія нашого Державного Герба сягає дуже глибоко. Взагалі, герб – геральдичний знак, який використовувався можновладними людьми для позначення

приналежності якогось предмета, земель, знярядь праці певній людині або роду. Герби карбувалися на княжих грамотах, знайдені гербові знаки на печерах тощо. Цей знак заміняв князям ім'я, тобто був не тільки іменним знаком, але й вказував на особисту власність певній особі частки майна. Такі знаки дійшли до нас із дуже далеких часів.

Археологи віднайшли його на Поділлі. Це були наскельні малюнки з тризубом. Вчені датують їх IV – III тис. до н.е.; в

Ольвії такі знаки датуються I тис. до н.е.; на монетах Боспорського царства тризуби карбувалися з V ст. до н.е. і були успадковані скіфами, які вважали себе нащадками атлантів.

Тризуб – слово з боспорських перекладів. Означає “триденс”. Це були знаки родових старійшин чи племінних вождів. Згодом знак тризуба почав використовуватися як тавро.

Початок. Продовження на 5-ій сторінці

♦ ПАМ'ЯТНІ ДАТИ

**ДО 25-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ, КОЛИ ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ
ЗАТВЕРДИЛА ТРИЗУБ ЯК МАЛИЙ ГЕРБ УКРАЇНИ**

Продовження. Початок на 4-ій сторінці

За давньогрецькою міфологією, бог морів Нептун тримав у руці тризубець. За найдавнішими переказами, тризуб і жовто-блакитна фарба були символами легендарної Атлантиди і саме з того часу шануються нашими предками. За іншими версіями, тризуб символізує Трійцю Життя: Мудрість, Знання і Любов, або: Вогонь, Воду, Землю (Життя).

Найперші спогади про тризуб як символ держави знаходимо на території України. Вони датувалися першими століттями н.е. в Боспорському царстві використовувалися як родові знаки боспорських царів: Котіса (123 – 131 рр.), Ріміталка (131 – 153 рр.), Ріскупоріда (239 – 261 рр.). Продовжуючи історичні традиції, кримські хани через 1000 років використовують тризуб, карбуючи його на срібних монетах (хан Деллет-Бурді). У VI – VIII ст.ст. цей знак знаходимо на Полтавщині і на Київщині.

За княжих часів тризуб почав набувати сучасної форми. На деяких давніх та середньовічних храмах збереглися дуже давні знаки у вигляді тризуба. Наприклад, такий хрест-тризуб має Володимирський собор у Києві. Поєднання хреста з тризубом є на маківці Золотих Воріт у Києві.

Перша літописна згадка про знаки належить до X ст. Дружина князя Ігоря Ольга розставляла князівські знаки по всій Київській землі – аж до Новгородських земель, повідомляє “Повість временних літ” (XI ст.).

Князь Святослав використовував прапори, держакі яких увінчувалися тризубом (957 – 972 рр.). У X – XI ст.ст. такі знаки знаходимо у документах; вони зображені на грошових знаках Володимира Великого у Києві (980 – 1015 рр.). Цей знак був на срібних монетах князів Святослава та Ярослава Мудрого. Був тризуб і у гербі Анни-Ярославни, королеви Франції. Князь Володимир Святославич (980 – 1015 рр.) карбує срібні монети із зображенням тризуба. На монетах надпис: “Володимир – на столі (тобто на престолі), а це його сrebro”. Після смерті Володимира Святославовича знак тризуба довгий час зберігався на монетах великого князя Святополка (1015 – 1019 рр. правління); Ярослава Мудрого (1019 – 1054 рр. правління) і навіть на грошових знаках тмутараканського князя Мстислава Хороброго.

На землях Галицько-Волинського князівства, крім основного зображення тризуба, використовувався герб галицьких князів – лев. Герб, який дійшов до наших часів, датується 1316 роком. І вже модифікований, став використовуватися як герб Львова і Галичини. Козацька держава – Гетьманщина – мала герб із зображенням козака з мушкетом (наприкінці XVI – XVIII ст.ст.) У XV – XVII ст.ст. тризуб зустрічається в Україні як складовий елемент геральдичних знаків окремих династій та родів.

На початку XX ст. відбувається процес відродження старого князівського знака. У лютому 1918 року у Коростені Мала Рада схвалила використання золотого тризуба на синьому тлі як Державний Герб України. Використання золотого і синього

кольорів мало бути символом життєдайного для України сонця у безмежному космічному просторі.

З початком Першої світової війни знак тризуб – символ української землі – беруть на свої кокарди українські січові стрільці, а у війську УГА заснували орден “Золотий тризуб” I – IV ступенів.

22 березня 1918 року Центральна Рада прийняла тризуб князя Володимира за Герб УНР. Проект Тризуба був підготовлений художником Кричевським. За часів Директорії (1918 – 1920 рр.) він так само виконував державницьку функцію. Його зображення було на державних банкнотах і печатках. 22 січня 1919 року після оголошення Акту Злуки українських земель Тризуб став Державним Гербом об'єднаних українських земель: УНР та ЗУНР. Протягом певного часу Тризуб використовувався в Червоній Українській Галицькій Армії (ЧУГА) як відзнака.

Цікаво, що у 1930-му році на о. Шанця (на Дніпрі) було знайдено кам'яну застібку часів трипільської культури, на якій зображено тризуб.

Сучасний Герб України символізує спрідненість поколінь, мир і творчу працю та є продовженням у розвитку геральдичних традицій українського народу. В його основу покладено стародавній золотий тризуб на синьому тлі. У наш час Тризуб став символом відродження Батьківщини і її традицій, продовженням славних сторінок її історії.

Слід зауважити, що вже у 2002 році Кабінет Міністрів України схвалив законопроект про Великий Державний Герб України. Комісію із розробки проекту очолював віце-прем'єр міністр М. Жулинський. За ескізом це має бути щит синього кольору, а на його тлі – золотий Тризуб – знак князівської держави Володимира Великого. По боках – козак із мушкетом – Герб війська Запорізького (праворуч), а ліворуч – коронований лев – Герб Галицько-Волинської держави. Над щитом – князівський вінець, під щитом – золоте колосся пшениці, яку тримають кетяги червоної каліни, обвиті жовто-синьою стрічкою, тобто за основу взятий Тризуб з Великого і Малого гербів УНР.

Так зберігаються принципи історичних традицій, які повинні і надалі передаватися наступним поколінням.

У сучасній Конституції України сказано, що Тризуб, тобто Малий Герб України, має становити основну, центральну частину Великого Державного Герба. Перший проект такого Великого Державного Герба було створено ще у 1939 р. Миколою Битинським у Празі на замовлення Уряду УНР в екзилі.

У наш історичний час Тризуб як Малий Герб суверенної України був затверджений у 1992 році. За традицією княжних часів зображення Тризуба-герба було нанесено і на монети нашої Держави.

Однак, Україна не така ексклюзивна. Ви бачили прапор Барбадосу? Хоч ця країна і знаходиться за тисячі кілометрів від нас, на її прапорі (синьо-жовтому, до речі) розташовується саме тризуб. Він трактується як відображення принципу правління в країні: “з народу, з народом, для народу”.

До речі, саме український Тризуб присутній на гербах італійської армії. Їх підрозділам дозволено додавати до своїх гербів символи територій, де була отримана медаль за військову доблесть. Під час Другої світової війни 8-ма Армія Італії була направлена в Радянський Союз, на територію України. Хоча тут її практично знищили, дехто таки повернувся додому. Було сформоване нове військо, якому дозволили додати український Тризуб на свої герби.

Існує безліч теорій значення тризубу, однак жодної, яка б змогла пояснити усе. Хтось бачить в ньому конкретні риси живих і не живих предметів: верхню частину скіпетра візантійських монархів, скіпетри скіфських царів, корони, сокиру, прапор, птаха тощо. Філософські традиції трактують цей знак, як символічне відображення певного поняття або явища. Тризуб Володимира, наприклад, вважався символом ідеї влади над трьома світами. Хтось вбачає в тризубі монограму: слова “воля”, “Володимир”, “Василевс” тощо.

Також вважається, що тризуб – це відображення Рарога – вісника небесної справедливості, сокола, який летить з висоти донизу. В багатьох древніх цивілізаціях цей птах асоціювався з чимось високим: у стародавньому Єгипті – це був символ Сонця, в Монголії сокіл знищив “сонячного перевертня”, перси асоціювали його з царською владою, індіанці та слов'яни називали так доблесних воїнів. У віруваннях наших предків саме сокіл сидів на верхівці світового дерева. Тому дехто вважає, що саме падаючий вниз сокіл став прототипом родового гербу Рюриковичів.

Найбільший в Україні Тризуб розташовується в Івано-Франківській області. Він був викладений із білого каменю в 1992 році на схилі гори. Під гербом викладено рік і слово “воля”. Автором цього витвору став колишній вояк УПА Анастасій Козак, який таким чином вирішив вшанувати своїх побратимів. Місце він обрав не випадково – саме тут відбувалися жорстокі бої між повстанцями сотні Пилипа Орлика та більшовиками. Анастасію довелося добре попрацювати: герб достатньо великий, на нього пішло дві вантажівки каменю, який він переносив вручну в двох сумках (а на той час йому було вже 70 років). Навколо Тризуба висаджені смерічки і туї, а фундамент обладнаний каналами, щоби каміння не змістилося. Сьогодні за пам'яткою доглядають місцеві школярі.

◆ ПАМ'ЯТНІ ДАТИ

3 БЕРЕЗНЯ – ВСЕСВІТНІЙ ДЕНЬ ПИСЬМЕННИКА

Всесвітній день письменника відзначається за рішенням 48 конгресу Міжнародного ПЕН-клубу, що відбувся 12 – 18 січня 1986 року.

Назва організації – аббревіатура, утворена першими літерами англійських слів *poets* – поети, *essayists* – нарисовці, *novelists* – романісти (слід відзначити, що аббревіатура в цьому випадку співпадає зі словом *pen* – ручка в перекладі з англійської). Ідея її створення належить англійській письменниці Кетрін Емі Доусон-Скотт. Першим президентом ПЕН-клубу став Джон Голсуорсі. В 1923 році відбувся перший конгрес ПЕН-клубу в Лондоні, в той час ПЕН-центри були створені в 11 країнах світу. Сьогодні подібні центри діють в 130 країнах.

Це – міжнародне об'єднання письменників, яке, як зазначено в Хартії ПЕН-клубу, „виступає на захист принципів свободи інформації всередині кожної країни і між всіма країнами. Його члени зобов'язуються виступати проти придушення свободи слова в будь-якій її формі в тих країнах і суспільствах, до яких вони належать, а також в усьому світі, коли це можливо. ПЕН-клуб виступає на захист свободи преси і проти необґрунтованого застосування цензури в мирний час. ПЕН-клуб вважає, що необхідне просування людства до більш високих форм політичної й економічної організації потребує вільної критики уряду, органів управління і політичних інститутів. Оскільки свобода передбачає добровільну стриманість, члени ПЕН-клубу зобов'язуються виступати проти таких негативних аспектів свободної преси, як неправдиві публікації, навмисна фальсифікація, спотворення фактів або тенденційно безчесна їх

інтерпретація заради політичних, групових або особистих цілей”.

А чи знаєте Ви, що...

- Найбільше мов серед українців знав Агатангел Кримський – український вчений, письменник, перекладач. Коли його запитували, скільки мов він знає, відповідав: “Мабуть, із шістдесят, а то й більше!” У дитячі роки він досконало вивчив німецьку, французьку та англійську мови. В юнацькі добре оволодів грецькою, турецькою, італійською, давньоєврейською, санскритом. Мови він вивчав до кінця життя, став ученим-орієнталістом світового рівня, спеціалістом з арабістики, тюркології та іраністики і лишив після себе понад тисячу наукових праць. Він перший доніс до українського читача безпосередньо з оригінальну східну поезію, зробив переклад цілої її антології IX – XV ст., додавши вступні наукові довідки.

- І. Нечуй-Левицький вставав та лягав у визначену годину. Їв тільки вдома у призначену годину і ніколи ніде не хотів випити ні чаю, ні кави, бо то було не в призначену годину і не таке, як він звик, а значить, могло йому нашкодити.

Щодня, у визначений час, ішов гуляти одним і тим самим маршрутом: нагору до Володимирської, потім до фунікулера й назад Хрещатиком додому, завжди під парасолькою. Дуже боявся застудитися і, навіть їдучи влітку на два тижні кудись, брав з собою пальто осіннє, кофуха і шапка.

- І. Нечуй-Левицький дуже категоричним був щодо правопису: “Писати треба так, як люди говорять!”. Велику ненависть мав до літери “ї” та до апострофа (писав сімя, а не – сім'я). Так само люто ненавидів “й” на кінці прикметників у місцевому відмінку і страшно обстоював за те,

щоб писати – “на зелені траві”, “у сиві шапці” і запевняв, що “так говорить величезна частина України, бо він же багато років ходить до Михайлівського монастиря і там розмовляє з прочанками, опріче того, розмовляє з двірниками і з бабами, що носять молоко”.

- Повсякденною мовою в родині Марка Вовчка, Вілінських, була французька. Вона була єдиною в українській літературі жіночо-письменницею наприкінці 50-х років XIX століття.

- Марко Вовчок випускала журнал, що повинен був допомагати інтелектуальним жінкам, у якому піднімалося питання емансипації. У 1871 році вийшло 12 чисел видання, а в 1872 – 5. “Мене дуже тепер хвилює думка, скільки б могли зробити жінки, священницькі доньки й дружини, і що вони нічого не роблять”, – писала Марія Вілінська.

- Перебуваючи у Парижі, Марко Вовчок заприятелювала із знаменитим французьким фантастом Жюлем Верном. Наслідком їхньої дружби було те, що Жюль Верн дав українській письменниці виключне право перекладу його творів російською мовою. Вона переклала 15 пригодницьких та науково-фантастичних романів Ж.Верна.

- Андрій Чайковський відкрив власну адвокатську канцелярію, і всі справи в судах та установах вів тільки українською мовою.

- Деякі речення в романах української письменниці-сюрреалістки Емми Андіївської сягають п'ятнадцяти сторінок. У “Романі про людське призначення” письменниці величезна кількість персонажів (514), причому більшість із них є українцями, хоча дія роману розгортається у багатьох країнах світу, крім того, за цікавим збігом у другому виданні твору (К.: “Орії”, 1992, 514 стор.) на кожну сторінку книги припадає новий персонаж.

На дворі лютий. Останній місяць зими, який продовжує засипати нас снігом та дошкуляти морозами. Закінчилися зимові канікули – розпочався II навчальний семестр. Студенти заповнили навчальні аудиторії та кімнати гуртожитків.

За такої погоди тепловий режим приміщень не завжди відповідає нормам і ми, щоб зігрітися, починаємо микати в електромережу різні електронагрівальні прилади, значно перевантажуючи її. А в такій ситуації – до біди один крок. Адже електричні мережі не розраховані на навантаження, які виникають під час ввімкнення

ПОДБАЙМО ПРО БЕЗПЕКУ

в мережу значної кількості електронагрівальних побутових приладів. У такому випадку може виникнути пожежа. Тож пам'ятаймо про це. І, як свідчить статистика, від початку року в нашій області виникло 290 пожеж, на яких загинуло 10 осіб, ще 14 осіб травмувано.

Значну небезпеку, під час таких погодних умов, становлять і дороги. Адже проїжджа частина й тротуари покриті шаром снігу та льоду. Тож пішоходам слід бути особливо уважними, бо дуже часто можна помітити, як вони, переходячи проїжджу частину, розмовляють по стільниковому телефону. Ці розмови відвертають їхню увагу від ситуації на дорозі, а це значно збільшує ризик опинитися під колесами транспортного засобу, адже гальмівний шлях автомобіля на слизькій дорозі значно довший. За інформацією Дрогобицького міського відділу поліції дізнаємося, що від початку року на дорогах нашої області виникло 1715 дорожньо-транспортних пригод, у яких загинуло 26 особи, ще 227 осіб травмувано.

Непоодинокі випадки травмування пішоходів льодяними бурульками, які утворюються на дахах будинків та балконах. Тому, всім слід бути пильними, рухаючись тротуарами вздовж житлових будинків.

Пам'ятаймо, що у морозні дні потрібно тепло одягатися і не зловживати алкоголем. Бо від початку зими в області від переохолодження загинуло 30 осіб. Від отруєння чадним газом загинули 4 особи, ще 53 особи потрапили у лікувальні установи, із них – 19 дітей.

Обережним слід бути і на льоду. Адже багато наших студентів є мешканцями гірських районів. Навідуючись додому, щоб скоротити шлях, вони нерідко долають водні перешкоди, які вкриті льодом. Безпечним для переходу є лід товщиною 7 см, якщо ж він тонший, то ми піддаємо себе небезпеці.

Пам'ятайте про елементарні правила безпечної поведінки і тоді нещасні випадки обминуть нас. Будьте пильними!

Відділ ОП і ТБ